

Ата-аналарға кеңес беру

«Отбасы мен мектепке дейінгі ұйымдағы 1-2 жастағы балалардың қауіпсіздігі»

Мектеп жасына дейінгі баланың қауіпсіздігіне кім жауапты? Жауап анық - ата-аналар, әрине, олардың міндеттерін күтушіге, мектепке дейінгі тәрбиешіге және басқа адамдарға беруді жоққа шығармайды. Ата-аналар әрқашан белгілі бір жерде бала үшін ықтимал қауіпті бағалап, оны азайту үшін бар күш-жігерін салуы керек. Мүмкін, бұл біреу үшін аян болар, бірақ сіздің балаңыз балабақшада, сүйікті әжесі немесе досы болса да, бұл сізді ол үшін жауапкершіліктен босатпайды. Сіздің міндетіңіз - балаңызды үйде және сыртта барынша қорғауды қамтамасыз ету және туындаған кез келген мәселелерге тез жауап беруге дайын болу. Сіздің балаңыз «Мен және мені қоршаған әлем» - өзім туралы білім, «Қоршаған ортаның қауіптілігі» - сіздің аймағыңызға тән қауіптер, «Өрт қауіпсіздігі ережелері», «Ұжымдағы мінез-құлық ережелері», «Судағы өзін-өзі ұстау», «Үйдегі қауіпсіз тәртіп» - қауіпті орындар мен объектілер, «Көшедегі қауіпсіздік» - бейтаныс адамдар, агрессивті жануарлар және басқа қауіптер сияқты қауіпсіз мінез-құлықтың негізгі ережелерін білуі керек.

Ал сәбиіңізге уақытша қамқорлық жасайтындар «Мектепке дейінгі балалардың қауіпсіздігі» дегеннің не екенін түсінуі керек. Олар сіздің мектеп жасына дейінгі балаңыздың ерекшеліктерін білуі керек: оған не жеуге болмайтынын, не істей алатынын және оның әдеттерін білуі керек. Олар төтенше жағдайда сізбен қалай тез байланысуға болатынын білуі керек, ал Сіз өз кезегінде әрқашан байланыста болуыңыз керек. Және, әрине, Сіз мектеп жасына дейінгі баланың қауіпсіздік ережелерімен таныс болуыңыз керек

Мектеп жасына дейінгі баланың қауіпсіздігін қалай тиімді қамтамасыз етуге болады?

Мектеп жасына дейінгі бала үшін үйдегі барлық ықтимал қауіпті орындар мүмкіндігінше қорғалуы керек. Қарапайым ереже, бірақ жиі еленбейді. Ашық терезелер, пештер, электр розеткалары және т.б., егер сіз бір минутқа болса да бет бұрсаңыз, нәресте үшін өлімге әкелуі мүмкін. Есіңізде болсын, «Сен өзіңді бәрінен қорғай алмайсыз» деген сөз ақталу емес, бұл жағдайда кейін өкінгенше, оны асыра пайдаланған дұрыс. Оның үстіне бүгінгі күні қорғаудың көптеген әдістері бар. Мысалы, пәтердегі кіруді басқарудың тиімді құралы - есіктерге орнатылған немесе қабырғалардағы кездейсоқ орындарға бекітілген қауіпсіздік қақпасы. Ал қауіпті жерлерді жергілікті қорғау үшін пеш тұтқаларына

қакпактарды, терезелер мен пештерге арналған блокаторларды, электр розеткаларына арналған штепсельдерді және жиһаздың өткір жиектеріндегі қорғаныс бұрыштарын қолдануға болады. Айтпақшы, құлауы мүмкін биік жиһаз (мысалы, шағын шкаф) қабырғаға мықтап бекітілуі керек, бұл шырша сияқты биік заттарға да қатысты;

Кішкентай баланы қауіпті заттармен жалғыз қалдыруға болмайды. Айтпақшы, олардың арасында көптеген ойыншықтар бар. Кішкентай бөлшектер, химиялық заттар (желім, бояу, пластилин), өткір, ыстық немесе ауыр заттар айтарлықтай зиян келтіруі мүмкін. Есіңізде болсын, сіз ыдыс жууға қолданатын қарапайым тұрмыстық химия заттары, егер зат жұтылып кетсе (мысалы, бала аузына сіндірілген губканы салса) баланың аузы мен көмейіне ауыр химиялық күйік әкелуі мүмкін. Ал дастарханы бар үстелге қойылған ыстық таба нәрестеге одан да нақты қауіп төндіреді. Өйткені, ол дастарханның шетін тартып, табаның ішіндегісінен күйіп қалуы мүмкін. «Үш жасар ұлымды бес жасар әпкесіне қалдырып, бәрі жақсы болады деп ойладым» деген сөз – өз балаларына қарсы жасалған қылмыс. Бұл көшеде серуендеуге де қатысты, онда үлкен иттер, денсаулығы нашар психикасы бар ересектер, жерде бөтелкелердің сынықтары болуы мүмкін және т.б. Сыртта серуендеу кезінде нәрестеңізден нені қазып алғанын немесе жақын жерде не бар екенін анық көруге болатындай қашықтықта болуға тырысыңыз, әдетте бұл қашықтық екі метрден аспауы керек. Қауіпсіздіктің барлық жаңа стандарттарына сәйкес жасалған заманауи ойын алаңы да балаға қауіп төндіретінін ұмытпаңыз, мысалы, әткеншектен, оның әсері балаға ауыр физикалық және психологиялық жарақат әкелуі мүмкін;

Әрқашан негізгі қауіпсіздік ережелерін балаларға анық жеткізіңіз. Бірақ әрқашан олардың жасын ескеріңіз. Егер сіз екі жасар балаға «розеткаға тиіспе, ток бар» десеңіз, ол жақсы жағдайда сізді түсінбейді, ал ең нашар жағдайда ол «жоқ» деген теріс бөлшекті қалдырып, розеткаға тиіседі. Балалар теріс бөлшектерді елемейтінін білмедіңіз бе? Жалпы алғанда, әрбір жас пен қабылдау деңгейінде қауіпсіз мінез-құлыққа үйретудің өзіндік әдістері болуы керек екенін есте ұстаған жөн. Әрі қарай, біз мектеп жасына дейінгі бала үйренуі керек негізгі ұғымдарды ұсынамыз.

Мектеп жасына дейінгі бала қауіпсіздік туралы не білуі керек?

- Мектеп жасына дейінгі бала «қауіпті» және «қауіпсіз» ұғымдарының мәнін түсінуі керек - қауіпті адамдар, заттар және табиғат құбылыстары бар екенін түсінуі керек. Денсаулықтың мәнін және ағзаға зиянын түсіну. Өзі туралы жалпы ақпаратты білу (тегі, телефон нөмірі және т.б.).

- Бала үйде болған кезде негізгі қауіпсіздік ережелерін, соның ішінде өрт қауіпсіздігі ережелерін білуі керек - жанғыш заттармен ойнау, өрт сөндіру бөлімін шақыру және т.б. Сондай-ақ розеткалардың, ыстық заттардың (үтік, пеш, жылытқыш), ашық терезелердің, бейтаныс адамдармен телефонмен сөйлесудің, бейтаныс адамдарға есік ашудың және т.б.

• Мектеп жасына дейінгі бала көшеде болған кездегі негізгі қауіпсіздік ережелерін білуі керек - жерден шприцтерді немесе өткір заттарды, мысалы, шыны сынықтарын алмау керек.

• бейтаныс адамдармен сөйлесу және бір жерге бару, үлкен иттерге жақындау, қоршаулар мен ағаштарға жоғары көтерілу және т.б.

• Мектеп жасына дейінгі бала балабақшадағы қауіпсіз тәртіп ережелерін білуі керек. Балалармен топта өзін-өзі ұстау, балабақшаның айналасындағы қозғалыс, көшеге шығу, ойындар, айналадағыларға қауіп төндіретін заттармен жұмыс істеу ережелері.

• Бала өзін күтіп тұрған негізгі қауіптерді және осы жағдайларда мінез-құлық ережелерін білуі керек. Бұл техногендік қауіптер (өрт, ток соғу, пештен газбен улану және т.б.), табиғи қауіптер (жер сілкінісі, найзағай, дауыл және т.б.) - аймаққа тән құбылыстарға ерекше назар аудару керек.

• Бала жолдың негізгі ережелерін және негізгі жол белгілерін білуі керек, мысалы, «жер асты өткелі», «жер өткелі», «жаяу жүргіншілер жолы» т.б.

• Мектеп жасына дейінгі бала негізгі жағдайларда мінез-құлық ережелерін түсінуі керек: «күнде», «суда», «мұзда» және т.б.

• Мектеп жасына дейінгі бала дұрыс тамақтанудың жалпы ережелерін және денені кондициялауды білуі керек. Оған не пайдалы, нені қажет етпейтінін түсініңіз.

• Балада қоршаған ортаны қорғау және табиғатты қалай жақсы сақтау керектігі туралы жалпы түсінік болуы керек.

